

פרשת ויהיה פיתבוא אל הארץ התשפ"ג

ari.kahn@biu.ac.il

הרב ארי דוד קאהן

1. דברים פרק כו פסוק א - יא (פרשת כי תבוא)

(א) ויהיה פיתבוא אל הארץ אשר ה' אלהיך נתן לך נחלה וירשתה וישבת בה: (ב) ולקחת מראשיתו פלפרי האדמה אשר תביא מארצך אשר ה' אלהיך נתן לך ושמרת בטנא והלכת אל המקום אשר יבחר ה' אלהיך לשכון שמו שם: (ג) ובאת אל הפתח אשר יהיה בימים ההם ואמרת אליו הגדתי היום לך אלהיך פיתבוא אל הארץ אשר נשבע ה' לאבותינו לתת לנו: (ד) ולקח הפתח הטנא מיגה והניחו לפני מזבח ה' אלהיך: (ה) וענית ואמרת לפני ה' אלהיך ארמל אבד אבי ויגרד מצרומה ויגר שם במתי מעט ויהי שם לגוי גדול עצום ורב: (ו) וירעו אתנו המצרים ויענונו ויתנו עלינו עבדה קשה: (ז) ונצלע אל ה' אלהי אבותינו וישמע ה' את קולנו וירא את ענינו ואת עמלנו ואת לחצנו: (ח) ויוצאנו ה' ממצרים ביד חזקה ובזרע נטויה ובמרא גדל ובאתות ובמפתים: (ט) ויבאנו אל המקום הגה ויתן לנו את הארץ הזאת ארץ זבת חלב ודבש: (י) ועתה הגה הבאתי את ראשית פרי האדמה אשר נתתה לי ה' והנחתו לפני ה' אלהיך והשפתוית לפני ה' אלהיך: (יא) ושמחת בכל הטוב אשר נתן לך ה' אלהיך ולביתך אתה וסלוי והגר אשר בקרבך: ס

2. רש"י דברים פרק כו פסוק א - ג (פרשת כי תבוא)

(א) ויהי כי תבוא וירשתה וישבת בה - מגיד שלא נתחייבו בכפורים עד שפכשו את הארץ וחלקוה: (ב) מראשית - ולא כל ראשית, שאין כל הפרות חייבים בכפורים אלא שבעת המינין בלבד, נאמר כאן "ארץ" ונאמר להלן (דברים ח') "ארץ חטה ושערה וגו'", מה להלן משבעת המינים שנשפתבה בהן ארץ ישראל, אף כאן שבת ארץ ישראל שהן שבעת מיניו... (ג) אשר יהיה בימים ההם - אין לך אלא כהן שבימיד, כמו שהוא: ואמרת אליו - שאינך כפוי טובה:

3. בראשית פרק ג פסוק יב (פרשת בראשית)

ויאמר האדם האשה אשר נתתה עמדי הוא נתנה לי מן העץ ואכל:

4. רש"י בראשית פרק ג פסוק יב (פרשת בראשית)

אשר נתתה עמדי - כאן כפר בטובה:

5. בראשית פרק א פסוק א (פרשת בראשית)

בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ:

6. בראשית פרק ד פסוק ג - טו (פרשת בראשית)

(ג) ויהי מקץ ימים ויבא קין מפרי האדמה מנחה לה': (ד) והקבל הביא גם הוא מבכרות צאנו ומחלבון וישע ה' אל הקבל ואל מנחתו: (ה) ואל קין ואל מנחתו לא ישע ויחר לקין מאד ויפלו פניו: (ו) ויאמר ה' אל קין למה חרה לך ולמה נפלו פניך: (ז) הלווא אם תיטיב שאת ואם לא תיטיב לפתח סטאת רבץ ואלוהיך תשוקתו ואתה תמשל בו: (ח) ויאמר קין אל הקבל אחי ויהי בהיותם בשדה ויקם קין אל הקבל אחיו ויהרגהו: (ט) ויאמר ה' אל קין אי הקבל אחיך ויאמר לא ידעתי השמר אחי אנכי: (י) ויאמר מה עשית קול דמי אחיך צעקים אלי מן האדמה: (יא) ועתה ארוור אתה מן האדמה אשר פצתה את פיה לקחת את דמי אחיך מידך: (יב) כי תעבל את האדמה לא תסר תתכחה לך גע ונגד תהיה בארץ: (יג) ויאמר קין אליה גדול עוני מנשא: (יד) הן גרשת אתי היום מעל פני האדמה ומפניה אסתר והייתי גע ונדל בארץ והנה כל מצאי יהרגני: (טו) ויאמר לו ה' לכן פלחרג קין שבעתים יקם וישם ה' לקין אות לבלתי הכותאתו כל מצאו:

7. דברים פרק לא פסוק יח (פרשת וילך)

(יח) וְאֶנְכִי הִסְתֵּר אֶסְתִּיר פָּנַי בְּיוֹם הַהוּא עַל כָּל־הַרְעָה אֲשֶׁר עָשָׂה כִּי פָנָה אֶל־אֱלֹהִים אֲחֵרִים:

8. בראשית רבה (וילנא) פרשה כב סימן ז

וְיָהִי מִקֵּץ יָמַי (בראשית ד':ג'), רבי אליעזר ורבי יהושע. רבי אליעזר אָמַר בְּתִשְׁרֵי נִבְרָא הָעוֹלָם. רבי יהושע אָמַר בְּנִיסָן נִבְרָא הָעוֹלָם. מֵאֵן דָּאָמַר בְּתִשְׁרֵי נִבְרָא הָעוֹלָם עָשָׂה הֶבֶל קָיָם מִן הַחַג וְעַד הַחֲנֻכָּה. מֵאֵן דָּאָמַר בְּנִיסָן נִבְרָא הָעוֹלָם עָשָׂה הֶבֶל קָיָם מִן הַפֶּסַח וְעַד הָעֶצְרָת. בֵּין לְדַבְרֵי אֱלוֹי בֵּין לְדַבְרֵי אֱלוֹי הַפֶּל מוֹדִים שְׂלֵא עָשָׂה הֶבֶל בְּעוֹלָם יוֹתֵר מִתְּמַשִּׁים יוֹם.

9. רבינו בחיי בראשית פרק ז פסוק ג (פרשת בראשית)

(ב"ר כב, ז) מפרי האדמה מנחה, רבי אליעזר ורבי יהושע, רבי אליעזר אומר בתשרי נברא העולם, רבי יהושע אומר בניסן נברא העולם, ואומר שם: הכל מודים בין לדברי זה בין לדברי זה, לא עשה הבל קיימא בעולם אלא חמשים יום. וממה שהקפידו שני חכמים האלה על חמשים יום, יצא לנו טעם למה שנצטוונו בתורה להקריב מנחה ביום העצרת, כנגד קין והבל שהקריבו מנחה ביום חמשים, כי מתוך אותה המנחה תתברר אמתת הנבואה, והוא שכתוב: ויאמר ה' אל קין. ותתברר ההשגחה, גם העונש והשכר, הכל נכלל שם.

10. בראשית רבה (וילנא) פרשה כב סימן ז (פרשת בראשית)

וַיִּקָּם קַיִן אֶל הֶבֶל אָחִיו וַיַּהַרְגֵהוּ, רבי יהושע דְּסַכְנִין בְּשֵׁם רַבִּי לִוִי אָמַר שְׁנֵיהֶם נָטְלוּ אֶת הַסְּרַקְעוֹת, וּשְׁנֵיהֶן נָטְלוּ אֶת הַמַּטְלָטְלִין, וְעַל מָה הָיוּ מַדְיָנִין, אֵלֶּא זֶה אֹמֵר בְּתַחֲוִמֵי בֵּית הַמִּקְדָּשׁ נִבְנְהָ וְזֶה אֹמֵר בְּתַחֲוִמֵי בֵּית הַמִּקְדָּשׁ נִבְנְהָ, שְׁנֵאַמַּר: וַיְהִי בַּהֵיוֹתָם בַּשָּׂדֶה, וְאִין שָׂדֶה אֵלֶּא בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, הִיךְ מַה דָּאָתָּ אָמַר (מיכה ג':י"ב): צִיּוֹן שָׂדֶה תִּחְרַשׁ, וּמִתּוֹךְ כֶּף (בראשית ד':ח'): וַיִּקָּם קַיִן אֶל הֶבֶל אָחִיו וַיַּהַרְגֵהוּ.

11. דברים פרק כו פסוק יב - טו (פרשת כי תבוא)

(יב) כִּי תִכְלֶה לַעֲשׂוֹת אֶת־כָּל־מַעֲשֵׂי תְּבוּאוֹתַי בַּשָּׂדֶה הַשְּׂלִישִׁת שְׁנַת הַמַּעֲשֵׂר וְנִמְתָּה לְלוֹי לַגֵּר לִיתּוֹם וְלְאַלְמָנָה וְאֶכְלוּ בִשְׂעָרֶיךָ וּשְׂבָעוּ: (יג) וְאָמַרְתָּ לְפָנָי ה' אֱלֹהֶיךָ בַּעֲרַתִּי הַקֹּדֶשׁ מִן־הַבַּיִת וְגַם נִמְתָּיו לְלוֹי וְלַגֵּר לִיתּוֹם וְלְאַלְמָנָה כְּכֹל־מִצְוֹתַי אֲשֶׁר צִוִּיתִנִי לֹא־עֲבַרְתִּי מִמִּצְוֹתֶיךָ וְלֹא שָׁכַחְתִּי: (יד) לֹא־אֶכְלְתִי בְּאֹנִי מִמְּנוֹ וְלֹא־בַעֲרַתִּי מִמְּנוֹ בְּטָמֵא וְלֹא־נִתְּמִי מִמְּנוֹ לְמַת שְׂמַעְתִּי בְּקוֹל ה' אֱלֹהֵי עֲשִׂיתִי כְּכֹל אֲשֶׁר צִוִּיתַנִּי: (טו) הַשְּׂקִיפָה מִמַּעוֹן קִדְשֶׁךָ מִן־הַשָּׁמַיִם וּבִרְךָ אֶת־עַמֶּךָ אֶת־יִשְׂרָאֵל וְאֵת הָאָדָמָה אֲשֶׁר נָתַתָּה לָנוּ כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לְאַבְרָהָם וְיִצְחָק וְיַעֲקֹב חֶלֶב וְדָבָשׁ: ס

12. בראשית פרק יד פסוק יח - כ (פרשת לך לך)

(יח) וּמִלְכֵי־צִדְקָן מֶלֶךְ שָׁלֹם הוֹצִיא לָחֶם וַיִּגְוֶן וְהוּא כָהֵן לְאַל עֲלִיּוֹן: (יט) וַיִּבְרָכֵהוּ וַיֹּאמֶר בְּרוּךְ אַבְרָם לְאַל עֲלִיּוֹן קִנְהָ שָׁמַיִם וְאַרְצָ: (כ) וּבְרוּךְ אֵל עֲלִיּוֹן אֲשֶׁר־מָגֵן צָרֶיךָ בְּיָדָהּ וַיִּתְּוֶלְוּ מַעֲשֵׂי מַכֹּל:

13. בראשית פרק כח פסוק י - כב (פרשת ויצא)

(י) וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע וַיֵּלֶךְ תְּרַנֶּה: (יא) וַיִּפְגַּע בְּמָקוֹם וַיִּלֵּן שָׁם כִּי־בָא הַשָּׁמֶשׁ וַיִּקַּח מֵאֲבָנֵי הַמָּקוֹם וַיִּשֶׂם מְרֹאשֹׁתָיו וַיִּשְׁכַּב בְּמָקוֹם הַהוּא: (יב) וַיַּחְלֵם וַהֲגִה סֹלֶם מֵצֶבֶת אֲרָצָה וְרֹאשׁוֹ מִגִּיעַ הַשָּׁמַיְמָה וַהֲגִה מִלְּאֲכֵי אֱלֹהִים עֲלִים וַיְרָדִים בּוֹ: (יג) וַהֲגִה ה' נָצַב עָלָיו וַיֹּאמֶר אָנֹכִי ה' אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אָבִיךָ וְאַלֹהֵי יִצְחָק הָאָרֶץ אֲשֶׁר אָתָּה שֹׁכֵב עָלֶיהָ לֶךָ אֶתְנַנֶּה וְלִזְרַעֲךָ: (יד) וְהָיָה וְרָעַף כַּעֲפַר הָאָרֶץ וּפְרָצְתָּ יָמָה וְקִדְמָה וְצַפְנָה וְנִגְבָּה וְנִבְרַכְוּ בְּךָ כָּל־מִשְׁפַּחַת הָאָדָמָה וּבְזַרְעֲךָ: (טו) וַהֲגִה אֶנְכִי עִמָּךְ וּשְׁמַרְתִּיךָ כְּכֹל אֲשֶׁר־תִּלְדָּה וְהִשְׁבַּתִּיךָ אֶל־הָאָדָמָה הַזֹּאת כִּי לֹא אֶעֱזָבְךָ עַד אֲשֶׁר אִם־עֲשִׂיתִי אֵת אֲשֶׁר־דִּבַּרְתִּי לָךְ: (טז) וַיִּיקֶץ יַעֲקֹב מִשְׁנָתוֹ וַיֹּאמֶר אָכֹן יֵשׁ ה' בְּמָקוֹם הַזֶּה וְאֶנְכִי לֹא יָדַעְתִּי: (יז) וַיִּירָא וַיֹּאמֶר מַה־נִּזְרָא הַמָּקוֹם הַזֶּה אֵין זֶה כִּי אִם־בַּיִת אֱלֹהִים וְזֶה שַׁעַר הַשָּׁמַיִם: (יח) וַיִּשְׁכַּם יַעֲקֹב בְּבֶקֶר וַיִּקַּח אֶת־הָאֶבֶן אֲשֶׁר־שָׁם מְרֹאשֹׁתָיו וַיִּשֶׂם אֹתָהּ מַצְבֵּה וַיִּצָּק שָׁמֶן עַל־רֹאשָׁהּ: (יט) וַיִּקְרָא אֶת־שֵׁם־הַמָּקוֹם הַהוּא בַּיִת־אֵל וְאוּלָם לְזוֹ שֵׁם־הָעִיר לְרֹאשְׁנָה: (כ) וַיַּזְכֵּר יַעֲקֹב גֵּדֵר לֵאמֹר אִם־יִהְיֶה אֱלֹהִים עִמָּדִי וּשְׁמַרְתִּי בְּדַרְךָ הַזֶּה אֲשֶׁר אָנְכִי הוֹלֵךְ וְנִמְוֶלְוִי לָחֶם לְאֹכַל וּבְגָד

לִלְבָשׁ: (כא) וְשָׂבְתִי בְשָׁלוֹם אֶל־בֵּית אָבִי וְהָיָה ה' לִי לֵאלֹהִים: (כב) וְהֶאֱבֹן הַזֹּאת אֲשֶׁר־שָׂמְתִי מִצְבֵּה יְהִיָּה בֵּית אֱלֹהִים וְכָל־אֲשֶׁר תִּסְמָנֶנּוּ לִי עֲשֹׂר אֶעֱשֶׂרְנֻו לָךְ:

14. רש"י דברים פרק כו פסוק ה (פרשת כי תבוא)

וענית - לשון הרמת קול: **ארמי אבד אבי** - מזכיר חסדי המקום ארמי אובד אבי, **לבן בקש לעקור את הכל, כשרדף אחר יעקב**. ובשביל שחשב² לעשות, חשב לו המקום כאלו עשה, שאומות העולם [עובדי אלילים]³ חושב להם הקדוש ברוך הוא מחשבה [רעה] כמעשה:

15. רשב"ם דברים פרק כו פסוק ה (פרשת כי תבוא)

(ה) ארמי אובד אבי - **אבי אברהם ארמי היה, אובד וגולה מארץ ארם**. כדכת' לך לך מארצך, וכדכת' ויהי כאשר התעו אותי אלהים מבית אבי. לשון אובד ותועה אחד הם באדם הגולה כדכת' תעיתי כשה אובד בקש עבדך, צאן אובדות היו עמי רועיהם התעום. כלומר מארץ נכריה באו אבותינו לארץ הזאת ונתנה הקדוש ברוך הוא לנו:

16. **אבן עזרא דברים פרק כו פסוק ה (פרשת כי תבוא)**

אובד אבי - מלת אובד מהפעלים שאינם יוצאים, ואילו היה ארמי על לבן, היה הכתוב אומר מאביד או מאבד. ועוד, מה טעם לאמר 'לבן בקש להאביד אבי', וירד מצרימה? ולבן לא סבב לרדת אל מצרים. והקרוב, שארמי הוא יעקב. כאילו אמר הכתוב: כאשר היה אבי בארם, היה אובד, והטעם - **עני בלא ממון**. וכן תנו שכר לאובד (משלי לא, 1). והעד: ישתה וישכח רישו (שם שם, ז). והנה הוא ארמי אובד היה אבי, והטעם, כי לא ירשתי הארץ מאבי כי עני היה כאשר בא אל ארם. גם גר היה במצרים, והוא היה במתי מעט, ואחר כן שב לגוי גדול, ואתה ה' הוצאתנו מעבדות ותתן לנו ארץ טובה...

17. **תלמוד בבלי מסכת בבא מציעא דף פד עמוד א**

וְשׁוֹפְרִיהָ דְרַבִּי אֶפְהוֹ מַעֲיֵן שׁוֹפְרִיהָ דְיַעֲקֹב אֲבִינוּ, וְיַעֲקֹב אֲבִינוּ מַעֲיֵן שׁוֹפְרִיהָ דְאָדָם הָרֵאשׁוֹן.

18. **בראשית פרק ג פסוק טו (פרשת בראשית)**

וַאֲיִבָּהּוּ אֱלִישֵׁת בְּיָנֶהּ וּבְיָן הָאִשָּׁה וּבְיָן וְרַעַף וּבְיָן וְרַעַף הוּא יְשׁוּפֹף רֹאשׁ וְאִתָּה תְשׁוּפְנוּ עַקֵּב:

19. **בעל הטורים דברים פרק כו פסוק א (פרשת כי תבוא)**

כי תבוא. כתיב לעיל מיניה (כה יט) **תמחה את זכר עמלק וסמיד ליה והיה כי תבוא אל הארץ**. שנצטוו למחות זכר עמלק מיד בכניסתן לארץ (סנהדרין כ ב), ועל זה **רצה לעכב ביאתן לארץ שהוא הגיד למלך מצרים כי ברח העם (מכילתא שמות יד ה) וכן הגיד ללבן כי ברח יעקב**, ועל כן סמיד לו פרשת בכורים שמזכיר בה **ארמי אובד אבי**:

20. **שמות פרק ג פסוק א - יב (פרשת שמות)**

(א) ומִשֶׁה הָיָה רֹעֶה אֶת־צֹאן יִתְרוֹ חֹתְנֵוֹ פֶּהָן מִדְּגֵן וַיִּנְהַג אֶת־הַצֹּאן אַתֵּר הַמִּדְבָּר וַיָּבֹא אֶל־הָר הָאֱלֹהִים תַּרְבֵּה: (ב) וַיֵּרָא מִלְאָךְ ה' אֵלָיו בְּלַבַּת־אֵשׁ מִתּוֹךְ הַסֵּנֶה וַיֵּרָא וְהָיָה הַסֵּנֶה בְּעַר בְּאֵשׁ וְהַסֵּנֶה אֵינְנוֹ אֶכְלֵ: (ג) וַיֹּאמֶר מִשֶׁה אֶסְרֶה־נָּא וְאֶרְאֶה אֶת־הַמַּרְאֶה הַגָּדֹל הַזֶּה מִדּוּעַ לֹא־יָבֵעַ הַסֵּנֶה: (ד) וַיֵּרָא ה' כִּי סָר לְרַאֲוֹת וַיִּקְרָא אֵלָיו אֱלֹהִים מִתּוֹךְ הַסֵּנֶה וַיֹּאמֶר מִשֶׁה וַיֹּאמֶר הַגִּבִּי: (ה) וַיֹּאמֶר אֶל־תִּקְרַב הַלֵּם שֶׁל־נְעֻלֶיךָ מֵעַל רַגְלֶיךָ כִּי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אִתָּה עֹמֵד עָלָיו אֲדַמְתִּי־קֹדֶשׁ הוּא: (ו) וַיֹּאמֶר אֲנֹכִי אֱלֹהֵי אֲבִיךָ אֲבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב וַיִּסְתֵּר מִשֶׁה פָּנָיו כִּי יָרָא מֵהִבִּיט אֶל־הָאֱלֹהִים: (ז) וַיֹּאמֶר ה' רֹאֵה רְאִיתִי אֶת־עַנְי עַמִּי אֲשֶׁר בְּמִצְרַיִם וְאֶת־צַעֲקוֹתָם שְׁמַעְתִּי מִפְּנֵי גִגְשׁוֹי כִּי יָדַעְתִּי אֶת־מַכְאֲבָיו: (ח) וְאֵרֶד לְהַצִּילוֹ מִיַּד מִצְרַיִם וְלַהֲעֲלֹתוֹ מִן־הָאֶרֶץ הַהִוא אֶל־אֶרֶץ טוֹבָה וְרַחֲבָה אֶל־אֶרֶץ זְבַת חֶלֶב וְדָבָשׁ אֶל־מְקוֹם הַכְּנַעֲנִי וְתַחְתִּי וְהֶאֱמַרְתִּי וְהִפְרֹדִי וְהִבּוֹסִי: (ט) וְעַתָּה הִנֵּה צַעֲקַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּאָזְנֵי אֱלֹהֵי וְגַם־רְאִיתִי אֶת־הַלֵּחֹץ אֲשֶׁר מִצְרַיִם לֹחֲצִים אֹתָם: (י) וְעַתָּה לָכֵה וְאֶשְׁלַחְךָ אֶל־פְּרַעֲהוּ וְהוֹצֵא אֶת־עַמִּי בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם: (יא) וַיֹּאמֶר מִשֶׁה אֶל־הָאֱלֹהִים מִי אֲנֹכִי כִּי אֵלֶךְ אֶל־פְּרַעֲהוּ וְכִי אוֹצִיא אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם: (יב) וַיֹּאמֶר כִּי־אֶהְיֶה עִמָּךְ וְנִהְיֶה לָּךְ הָאֹת כִּי אֲנֹכִי שְׁלַחְתִּיךָ בְּהוֹצִיאֶךָ אֶת־הָעָם מִמִּצְרַיִם תַּעֲבֹדוּן אֶת־הָאֱלֹהִים עַל הָהָר הַזֶּה:

21. בראשית רבה פרשה ס"ח סימן י"ב

דָּבָר אַחֵר, וְהִנֵּה סֵלֶם, זֶה סִינִי, אוֹתִיּוֹת דָּדִין הוּא אוֹתִיּוֹת דָּדִין. וְהִנֵּה מְלֹאכֵי אֱלֹהִים, עַל שֵׁם (תהלים ס"ח:י"ח): רָכַב אֱלֹהִים רִבְתִּים אֶלְפֵי שָׁנָאן. וְלִמְדָנוּ לְנִבְיָאִים שֶׁנִּקְרְאוּ מְלֹאכִים, דְּכַתִּיב (חגי א"י:א): וַיֹּאמֶר חֲגִי מְלֹאךְ ה' בְּמִלְאָכוֹת ה' לְעַם. וְהִנֵּה מְלֹאכֵי אֱלֹהִים, זֶה מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן. עֲלִים (שמות י"ט:ג): וּמֹשֶׁה עָלָה אֶל הָאֱלֹהִים. וַיֵּרֶדִים, זֶה מֹשֶׁה (שמות י"ט:י"ד): וַיֵּרֶד מֹשֶׁה. וְהִנֵּה ה' נָצַב עָלָיו (שמות י"ט:כ'): וַיֵּרֶד ה' עַל הַר סִינִי אֶל רֹאשׁ הַהָר, רַבִּי שְׁלֹמוֹנִי בְּשֵׁם רִישׁ לְקִישׁ אָמַר תְּרַכּוּסָא שֶׁל שְׁלֹשׁ רִגְלִים הֵרָאָה לוֹ. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ דְּסַכְנִין בְּשֵׁם רַבִּי לִוִי אָמַר אֵת הוּא רְגֵל שְׁלִישִׁי. הוּא דַעֲתִיָּה דְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ דְּסַכְנִין בְּשֵׁם רַבִּי לִוִי אָמַר (דברים ל"ב:ט): כִּי חָלַק ה' עִמּוֹ יַעֲקֹב חֻבֵּל נִחַלְתּוֹ, מָה הַחֻבֵּל הִנֵּה פְחוֹת מְשֻׁלְשָׁה אֵין מִפְקִיעִין אוֹתוֹ, כֶּף הָאֲבוֹת אֵין פְּחוֹת מְשֻׁלְשָׁה.

22. דברים פרק כה פסוק יג - יט (פרשת כי תצא)

(יג) לֹא־יִהְיֶה לָךְ בְּקִיסָה אָבֹן וְאָבֹן גְּדוֹלָה וְקִטְנָה: (יד) לֹא־יִהְיֶה לָךְ בְּבֵיתְךָ אֵיפָה וְאֵיפָה גְּדוֹלָה וְקִטְנָה: (טו) אָבֹן שְׁלֵמָה וְצִדְקָה יִהְיֶה־לְךָ אֵיפָה שְׁלֵמָה וְצִדְקָה יִהְיֶה־לְךָ לְמַעַן יֵאָרִיכוּ יָמֶיךָ עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר־הָ' אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ: (טז) כִּי תוֹעֲבַת ה' אֱלֹהֶיךָ כָּל־עֲשֵׂה אֵלָה כָּל עֲשֵׂה עֲוֹל: פ (יז) זָכוֹר אֵת אֲשֶׁר־עָשָׂה לָךְ עֲמֶלְק בְּדַרְךָ בְּצֵאתְכֶם מִמִּצְרָיִם: (יח) אֲשֶׁר קָרָךְ בְּדַרְךָ וַיִּזְנֹב בְּךָ כָּל־הַנְּחָשִׁים אֲחֵרֶיךָ וְאַתָּה עֲנִיף וַיִּגַע וְלֹא יָבֵא אֱלֹהִים: (יט) וְהָיָה בְּהִגִּיתְךָ ה' אֱלֹהֶיךָ לְךָ מִכָּל־אֵיבֶיךָ מִסָּבִיב בְּאַרְצֵי אֲשֶׁר הָ'־אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ נַחֲלָה לְרִשְׁתָּהּ תִּמְסָהּ אֶת־זִכְרֵךְ עֲמֶלְק מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם לֹא תִשָּׁכַח: פ

23. בראשית פרק ב פסוק ד - יח (פרשת בראשית)

(ד) אֵלָה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבְרָאָם בְּיוֹם עֲשׂוֹת ה' אֱלֹהִים אֶרֶץ וְשָׁמַיִם: (ה) וְכָלוּ שְׁיִם הַשָּׁדָה טָרָם יִהְיֶה בְּאָרֶץ וְכָל־עֵשֶׂב הַשָּׁדָה טָרָם יִצְמַח כִּי לֹא הִמְטִיר ה' אֱלֹהִים עַל־הָאָרֶץ וְאָדָם אֵין לְעֹבֵד אֶת־הָאֲדָמָה: (ו) וְאֵד יַעֲלֶה מִן־הָאָרֶץ וְהִשְׁקָה אֶת־כָּל־פְּנֵי־הָאֲדָמָה: (ז) וַיִּיצֹר ה' אֱלֹהִים אֶת־הָאָדָם עֶפֶר מִן־הָאֲדָמָה וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נִשְׁמַת חַיִּים וַיְהִי הָאָדָם לְגִפְשׁ חַיָּה: (ח) וַיִּטֵּעַ ה' אֱלֹהִים גֹּן־בְּעֵדֶן מִקְדָּם וַיִּשֶׂם שֵׁם אֶת־הָאָדָם אֲשֶׁר יָצָר: (ט) וַיִּצְמַח ה' אֱלֹהִים מִן־הָאֲדָמָה כָּל־עֵץ נִחְמָד לְמִרְאֵה וְטוֹב לְמַאֲכָל וְעֵץ הַחַיַּים בְּתוֹךְ הַגֵּן וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרָע: (י) וַיִּהְיֶה יִצְאָ מֵעֵדֶן לְהִשְׁקוֹת אֶת־הַגֵּן וּמִשָּׁם יִפְרֹד וְהָיָה לְאֶרֶץ־רְאשִׁים: (יא) שֵׁם הָאֲחָד פִּישׁוֹן הוּא הַסֹּבֵב אֶת כָּל־אֶרֶץ הַחַוִּילָה אֲשֶׁר־שָׁם הַנְּהָב: (יב) וְנִהְיָ הָאָרֶץ הַהִיא טוֹב שֵׁם הַבְּדִלְחָ וְאָבֹן הַשָּׁהִם: (יג) וְשֵׁם־הַנְּהָר הַשְּׁנַיִ גִּיחוֹן הוּא הַסּוֹבֵב אֶת כָּל־אֶרֶץ פּוּשׁ: (יד) וְשֵׁם הַנְּהָר הַשְּׁלִישִׁי חַדְקֵל הוּא הַהִלְהָד קִדְמַת אֲשׁוּר וְהַנְּהָר הָרְבִיעִי הוּא פָּרָת: (טו) וַיִּקַּח ה' אֱלֹהִים אֶת־הָאָדָם וַיַּנְחֵהוּ בְּגוֹן־עֵדֶן לְעֹבְדָהּ וּלְשִׁמְרָהּ: (טז) וַיִּצְוֶה ה' אֱלֹהִים עַל־הָאָדָם לֵאמֹר מִכָּל עֵץ־הַגֵּן אָכַל תֹּאכַל: (יז) וּמֵעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרָע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ כִּי בְיוֹם אָכַלְתָּ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת: (יח) וַיֹּאמֶר ה' אֱלֹהִים לֹא־טוֹב הִנֵּה הָאָדָם לְבַדּוֹ אֶעֱשֶׂה־לּוֹ עֵזָר כְּנָגְדּוֹ:

24. ספר מאור ושמש - פרשת כי תבוא

וזאת היא העבדות העיקרי בכל האדם להגביר שכלו על נפשו המתאוה ולקדש עצמו גם במותר לו לבל יהיה להוט אחר התאוה, וכל דבר אשר התאוה נפשו אפילו דבר המותר ראוי ונכון שירחיקנו כדי לשבר תאוותו ולא יאכלנו בעת תאוותו, ועל ידי זה הוא מפריד מעצמו חלאת זוהמת הנחש ומתקן חטא אדם הראשון: וזהו טעם מצות הבאת ביכורים כי מטבע האדם מצד חומריותו ונפשו הבהמית בעת יראה ביכורה בטרם קיץ, באווות נפשו וחמדתו וגודל תאוותו בעודו בכפו יבלענה וחשש ה' יתברך פן בבואם אל ארץ חמדה וגפן ותאנה ורמון דברים שנפשו של האדם מחמדתו, יתמשכו חס ושלום אחרי תאוותם ויחזור הדבר לקלקולו, על כן גזר אומר שיחסמו תאוותם ותאנה ורמון המתבכרים תחילה ימשוך ידיו מהם, ובעת תגבורת יקוד תבערת התאוה אשר מטבע האדם שבדבר המתבכר וזה ימים אשר לא נמצא הפרי ההיא הוא חומד לה מאד, אז מצווה מפי הגבורה שימשול ברוחו ועל כביר תאוותו ויכניע יצרו לשמור הפרי ההוא לשם ה' יתברך ולהעלותה למקום אשר בחר אל הכהן משרת דר מעון היודע להעלות הניצוצות הקדושים:

Shavuot – matan torah – bikurim – simcha

Yakov is mikdash (neder beit Hashem – and sinai – Torah)

Shavuot links sinai with mishkan

Sinai is bvchinat mikdash

Adam rejected Torah exile – no bikurim in chul

Yakov went to galut twice

Historical consciousness

דברים פרק כז פסוק ד - ח (פרשת כי תבוא)

(ד) והייה בעברכם את-הירדן תקימו את-האבנים האלה אשר אנכי מצוה אתכם היום בקר עיבל ושדת
אותם בשיד: (ה) ובגית שם מזבח לה' אלהיך מזבח אבנים לא-תגיר עליהם ברזל: (ו) אבנים שלמות תבנה
את-מזבח ה' אלהיך והעלית עליו עולת לה' אלהיך: (ז) ונחת שלמים ואכלת שם ושמת לפני ה' אלהיך:
(ח) וכתבת עליה-אבנים את-כל-דברי התורה הזאת באר היטב: ם

דברים פרק כח פסוק ח - יד (פרשת כי תבוא)

(ח) יצו ה' אתה את-הברכה באסמיה ובכל משלח ידה וברכה בארץ אשר-ה' אלהיך נתן לך: (ט) יקימה
ה' לך לעם קדוש כאשר נשבע-לך כי תשמר את-מצות ה' אלהיך והלכת בדרכיו: (י) וראו פלעמי הארץ
כי שם ה' נקרא עליך ונראו ממך: (יא) והותרה ה' לטובה בפרי בטנך ובפרי בהמתך ובפרי אדמתך על
האדמה אשר נשבע ה' לאבותיך לתת לך: (יב) יפתח ה' לך את-אוצרו הטוב את-השמים לתת מטר-ארצה
בעתו ולברך את כל-מעשה ידה והלויט גוים רבים ואתה לא תלנה: (יג) ונתנה ה' לראש וכל לזנב והיית
רק למעלה ולא תהיה למטה כיתשמע אל-מצותו ה' אלהיך אשר אנכי מצוה היום לשמר ולעשות: (יד)
ולא תסור מכל-הדברים אשר אנכי מצוה אתכם היום ימין ושמאל ללכת אחרי אלהים אחרים לעבדם:

פ

דברים פרק כח פסוק מה - מז (פרשת כי תבוא)

(מה) וּבָאוּ עָלֶיךָ כָּל-הַקְּלָלוֹת הָאֵלֶּה וּרְדִפוּךָ וְהַשִּׁיגוּךָ עַד הַשְּׁמַדָּה כִּי-לֹא שָׁמַעַת בְּקוֹל ה' אֱלֹהֶיךָ לִשְׁמֹר מִצְוֹתַי וּחְקֹתַי אֲשֶׁר צִוִּיתִי: (מו) וְהָיוּ בָּךְ לְאוֹת וּלְמוֹפֵת וּבְזִרְעֶךָ עַד-עוֹלָם: (מז) תַּחַת אֲשֶׁר לֹא-עֲבַדְתָּ אֶת-ה' אֱלֹהֶיךָ בְּשִׂמְחָה וּבְטוֹב לֵבב מְרֵב כָּל:

דברים פרק כח פסוק סב - סז (פרשת כי תבוא)

(סב) וּנְשַׂאֲרֶתֶם בְּמַתִּי מַעֲטַת תַּחַת אֲשֶׁר הָיִיתֶם כְּכֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם לָרֵב כִּי-לֹא שָׁמַעַת בְּקוֹל ה' אֱלֹהֶיךָ: (סג) וְהָיָה כַּאֲשֶׁר-שָׁשׂ ה' עֲלֵיכֶם לְהִטִּיב אֶתְכֶם וּלְהַרְבּוֹת אֶתְכֶם כִּן יֵשִׁישׂ ה' עֲלֵיכֶם לְהַאֲבִיד אֶתְכֶם וּלְהַשְׁמִיד אֶתְכֶם וּנְסַחֲתֶם מֵעַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר-אַתֶּה בָּא-שָׁמָּה לְרַשְׁתָּהּ: (סד) וְהִפְיֹצָה ה' בְּכָל-הָעַמִּים מִקְצֵה הָאָרֶץ וְעַד-קְצֵה הָאָרֶץ וְעִבְדֶת שָׁם אֱלֹהִים אֲחֵרִים אֲשֶׁר לֹא-יַבְנֶעֱת אֶתֶּה וְאַבְתִּיךָ עֵץ וְאָבֹן: (סה) וּבְגוֹיִם הֵם לֹא תִרְגְּעֶנּוּ וְלֹא-יִהְיֶה מְנוּחַ לְכַף-רִגְלְךָ וְנָמוּ ה' לָךְ שֵׁם לֵב רָגֹז וּכְלִיזוֹן עֵינַיִם וְדָאָבוֹן גִּפְשׁ: (סו) וְהָיוּ סִיּוֹת תִּלְאִים לָךְ מִגִּגְד וּפְסַחֲתָ לְלִילָה וְיוֹמָם וְלֹא תֵאֱמִין בְּסִיּוֹתֶיךָ: (סז) בְּפִקֹּר תֵּאֱמַר מִי-יִתֶּן עֲרֵב וּבְעֶרֶב תֵּאֱמַר מִי-יִתֶּן בְּקֹר מִפְּסַח לְבָבְךָ אֲשֶׁר תִּפְחֹד וּמִמְרָאָה עֵינֶיךָ אֲשֶׁר תִּרְאָה:

כתב סופר על בראשית פרק ג פסוק יב

האשה אשר נתת עמדי וכו'. אמרו ז"ל [ע"ז ה.]. כאן כפר בטובה. נ"ל שע"י האכילה לא כפר בטובה, אלא שהיה כפוי טוב משלם רעה תחת טוב, כי גם לפי [מה] שאמר הנחש לא מות תמותון, מ"מ לא היה לה ולו לאכול מעץ הדעת אלא לשמוע בקול ה' אשר ברא והרשה לו לאכול מכל עץ הגן חוץ מזה. ע"ד שרגיל אאמ"ו מאוה"ג זצ"ל לפרש מאמר חז"ל [שבת לא.]. באותו הגר שאמר להלל למדני כל התורה וכו' על רגל אחת, אמר לו מה דלך סנאי וכו', פירש רש"י לחברך זה הקב"ה, ופי' אבא ז"ל שישים אדם אל לבו אם יש לאדם כל מחסורו של אחר עליו, ויתנה עמו תנאים יש לך רשות לאכול ואני נותן לך לאכול רק זה לא תאכל וזה לא תלבש, וביום זה לא תעשה מלאכה, אם עבר על רצונו כדי בזיון וקצף, והיה מונע טובתו ממנו, על אחת כמה וכמה למה לא יקצוף מלך עליון ית"ש אשר ממנו הכל, ואיך ימרה פיו לבלתי שמוע בקולו. והיינו מה דלך סנאי וכו' עכדה"ק וש"י:

ספר לקוטי הלכות חו"מ - הלכות טוען ונטען הלכה א

וּבְנֻדָּאֵי לֹא נִחְשָׁד יִשְׂרָאֵל שִׁישְׁקָר וְיַעֲזוּ פְּנֵיו שֶׁהוּא תִקְרָה הַזְהֵמָא שֶׁל בְּחִינַת לְשׁוֹנוֹת הַעֲמִמִּין, וּבִפְרָט נִגְדָּ בַעַל חוּבוֹ שֶׁעָשָׂה לוֹ טוֹבָה. וְהוּא יַעֲזוּ נִגְדוֹ וְיִהְיֶה כְּפוּי טוֹבָה שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת פְּגַם זְהֵמַת הַנְּחֹשׁ שֶׁבָּא עַל יְדֵי חֲטָא עֵץ הַדַּעַת, בְּחִינַת הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נִתְמַתָּה עִמָּדִי. וְאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה שֶׁהָיָה כְּפוּי טוֹבָה, כִּי אִז כָּפַר בְּעַקְרָהּ, בְּחִינַת כּוֹפֵר בְּכָל, אֲבָל יִשְׂרָאֵל שֶׁעֲמָדוֹ עַל הַר סִינַי פָּסְקָה זְהֵמַתּוֹ, כִּי זָכוּ לְשִׁלְמוֹת לְשׁוֹן הַקִּדְּשׁ שֶׁעַל יְדוֹ בָּחַר בְּנוֹ אִז מִכָּל לְשׁוֹן. וְעַל כֵּן הֵם בְּחִינַת שְׂאֵינָם כְּפוּי טוֹבָה וְלֹא יַעֲזוּ פְּנֵיהֶם לְשַׁקֵּר לְגַמְרֵי, אֲבָל כְּשֶׁהוּא מוֹדֶה בְּמִקְצָת, נִמְצָא, שֶׁבְּקִצָּת הוּא מוֹדֶה עַל הָאֱמֶת שֶׁהוּא בְּחִינַת טוֹב. וּקְצַת מִשְׁקָר, שֶׁהוּא הָרַע. וְנִמְצָא, שֶׁהוּא בְּבִחִינַת עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע, בְּחִינַת תְּרָגוּם שֶׁהוּא כְּרוּךְ תְּמִיד אַחַר בְּחִינַת לְשׁוֹן הַקִּדְּשׁ, בְּחִינַת קִדְּשַׁת יִשְׂרָאֵל. וְעַל כֵּן רָמִי רַחֲמָנָא שְׂבוּעָה עֲלֵיהֶּ, כִּי הֵיכִי דְלוּדֵי. אֲבָל זֶה רַחוּק שְׂיִפְלִל, חֶסֶד וְשְׁלוֹם, אִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי מֵאִיגְרָא רָמָא וְכוּ', דְּהֵינּוּ מִקְדָּשַׁת יִשְׂרָאֵל בְּחִינַת לְשׁוֹן הַקִּדְּשׁ אֶל הָרַע לְגַמְרֵי, דְּהֵינּוּ כּוֹפֵר בְּכָל, רַחֲמָנָא לְצִלָּן. וְזֶה שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה (שָׁם), וּבְכָלֵי בְּעֵי דְלוּדֵי לִיָּה וּבְכָלֵי בְּעֵי לְכַפְרֵיהִי זֶה בְּחִינַת עֵץ הַדַּעַת שֶׁהוּא מְעַרְב טוֹב וְרַע. וְהוּא בְּחִינַת מִתְקַלָּא,

ספר אור המאיר - דרוש לשבועות ר מאיר מיזיטומיר

בגמרא (ר"ה טז, א) ומפני מה אמרה תורה הביאו שתי הלחם בעצרת, מפני שעצרת זמן פירות האילן, אמר הקדוש ברוך הוא הקריבו לפני שתי הלחם בעצרת, כדי שיתברכו לכם פירות שבאילן, ופי' רש"י, ירצה על פירות האילן שהן מתירין להביא ביכורים, וגמר וכתב ואני שמעתי דרבי יהודה לטעמיה דהא אזלא כמ"ד בסנהדרין (ע, ב) **עץ שאכל אדם הראשון חטה היתה**, ופירש במהרש"א (ד"ה הביאו) והוא מבואר שאמר הכתוב (דברים טז, ט) מהחל חרמש בקמה שהוא קציר שעורים, תחל לספור שבעה שבועות שהוא יום קציר חטים שהם שתי הלחם, שאז קבלו התורה, והכוונה בו, כי בצאתם ממצרים שנקראו חמורים, והיו ישראל גם כן בלא מצות, לא היו ישראל ראויים רק למאכל בהמה שהן שעורים, עד ספירת ז' שבועות שהוכנו אז לדעה, שמביא מאכל חטים, שאז קבלו התורה וע"כ מביא שתי הלחם מחטים שמביא הדעת:

ספר שפתי צדיק - פרשת תבא

א) והי' לשון שמחה, כי תבוא וגו' נותן לך נחלה וגו' שתזכור תמיד כח הנותן, ולקחת מראשית וגו' האדמה אשר תביא מארצך, למה כפל האדמה ואחר כך מארצך, באמת על ידי חטא אדם נפל תערובות טוב ורע בכל העולם ובכל הנבראים, על ידי תוה"ק שישראל מקבלים דרכי' דרכי נועם יש מבוא להעלות כל אחד שיחזור לאור הראשון, ביכורים מצוה ראשונה אחר גידול חדש, מזכיר אדמה לשון אדם, כמאמר חז"ל אפר דם מים, ואי' בספרים קדושים שגם מלשון אדמה לעליון, על כן באדם חלק עפר ירוד שבירודים, וחלק אל' ממעל נשמה שגדולה ממלאכי השרת, כשהולך להפריש ביכורים יכוון להעלות האדמה מארר, ועל ידי קדושת ארץ ישראל מארצך אשר וגו' נותן לך זהו התחלת העלי' על ידי שתרים ברוך הוא תרומה ארץ ישראל מכל ארצות, וענית ואמרת הוא קול ודיבור דאי' בזה"ק שנותן שבה על כל האפילות שעברו על זקנינו שסבל צער גידול בנים, כן קורים חז"ל עליו, שעבור עצמו לא הוצרך שום ירידה רק עבורנו, הי' ירידה צורך עלי', על כן אחר שזכינו להתלונן בצל הקודש בארץ ישראל ויביאנו אל המקום הזה, אנו מכירים שהוא ברוך הוא מקומו של עולמו, ועתה לשון תשובה הבאתי את ראשית פרי האדמה אזי עלי' רבה לכל אדמת העולם וכל הטבע, והשתחוית וגו' ושמחת בכל הטוב, כי ברוך הוא מחדש כל יום בטובו מעשה בראשית ניצוץ טובו מאור הקדום, על ידי זה מסייע לכל היגיעים בעבודתו יתב"ש, ומכבר טרם נתחשכו נתן ניצוץ טוב, אזי על ידי מצוה זו יכולת להעלות כל הטוב שנטמן בברואים, על כן סיים אתה והגר שהשיג חלק בארץ, שעל ידי ביכורים שלנו כתיקונם יוכל גם הוא להביא בלי קריאה:

חזקוני דברים פרק כו פסוק ה (פרשת כי תבוא)

ה) ארמי אבד אבי סרסוהו יעקב אבי הארמי כשהיה הוא בארם היה אובד פי' עני בלא ממון שלא היה מוחזק בארץ. **אבד לשון עני כמו תנו שכר לאובד ישתה וישכח רישו**, ואין לתמוה איך נקרא יעקב ארמי שהרי דוגמתו מצינו יתרא הישמעאלי והוא היה ישראלי.

זוהר - סתרי תורה כרך א (בראשית) פרשת ויצא דף קמט עמוד א

ונחלם והנה סלם מצב ארצה וראשו מגיע השמימה. חלמא, מדרגא שתימא, מאינון דרגין תרין דנבואה עד ההוא דרגא, שית דרגין אינון, ועל דא, חלמא, סד משתיין דרגין דנבואה. **סלם**, חמא בנוי דזמינין לקבלא אורייתא, בטורא דסיני. סלם: דא סיני. בגין דאיהו נעין בארעא, ונשיב בסליקו לשמיא. וכל רתיכין ומשרין עלאין, בלהו נחמי תמן בהדי קודשא בריך הוא, פד יהיב לון אורייתא. וכלא חמא. חמא מטטרון, סבא דביתא, דשליט בכל דיליה. דאיהו קאי בשלטנו על חלמא. בשולטנו בשם שד"י. וסליק לעילא, בסליקו דשמיא דמריה הוי"ה, אטר דיעלב אשתלים ביה לבתר. וראשו, דשם שדי, איהו י', ודא מגיע השמימה. פין דמטי וסליק את דא, לההוא אטר, אשתלים ואתקרי בטהוהו שמיא דמאריה הוי"ה.

והנה מלאכי אלקים עלים וירדים בו, אינון מלאכיו קדישיו, דקרבינו למלכותא סלקיו, ואינון אחרניו דלא קרבינו, הם נחמתי. ותו, בו סלקי ונחמתי, פד איהו סליק, סלקיו בהדיה, פד נחמתי, נחמתי בהדיה. (דף קמ"ט ע"ב) מלאכי אלהים, תריסר מרגליטאן טבאן, ואינון: מיכאל, קדמיאל, פדאל, גבריאל, צדקיא"ל, חסדיאל"ל, רפאל"ל, רוזיא"ל, סטוריא"ל, נוריא"ל. יפאל"ל, ענאל"ל, אלפי שנאן, שנא"ן: שו"ר, נש"ר, ארנ"ה, ו' אדם פליל דכר ונוקבא. ואינון סלקי, פד איהו סליק, ואלין נחמתי, פד איהו נחמתי.

זוהר מהדורת הסולם - במדבר פרשת פנחס מאמר מעשה מרכבה ותפלה אות שמג

והכי פד הנה פתח ר"ע במעשה מרכבה, פומיה הנה סיני, וקליה הנה סלם, דביה מלאכיו סלקין ונחמתי. בכל דבור ודבור דיליה, הנה רכיב עליה מלאך מטטרו"ן. איהו רכב לשכינתא, דכלילא ביה ספירן עמונדא דאמצעייתא, דאיהו יו"ד ה"א נא"ו ה"א מלגו. דשכינתא פליקא מי ספירן, דלבר. וקב"ה ושכינתיה, רכב ומרכבה. עמונדא דאמצעייתא, רכב לעלת העלות. ושכינתיה, רכב לעמונדא דאמצעייתא. ועלת העלות איהו דמיתד לכלא, ומסדר לכלא, ונהיר בכלא. ונהיר אעבר פנשמתא וגופא ולבושא. ולית ביה שנוי ושוטפו וחושבון ותמונה ודמיון מכל מרכבתא, ומראה ודמיון דאתסזיא בעיו השכל. ורגין עלאין ומתאין, אינון רכב ומרכבתא לגביה, ועליה לית מאן דרכיב.

זוהר - השמטות כרך א (בראשית) דף רסז עמוד א

ד"א ויחלום והנה סלם פתח רבי שמעון ואמר סיני"י דא סל"ם ואיהו ק"ל ורזא דמלה (ישעיה י"ט) הנה יי' רוכב על ע"ב ק"ל על ע"ב דא יו"ד ה"י וי"ו ה"י ועוד יו"ד יו"ד ה"א, יו"ד ה"א וא"ו, יו"ד ה"א וא"ו ה"א דא ק"ל, אתוון קדמאן סלקין לע"ב, אתוון דאינון תולדין דלהון סלקין ק"ל, על ע"ב ק"ל מאתן ותרין כחשבון בר"ר אנת הוא בר, רעיא מהימנא, עלך אתמר (תהלים ב') נשקו בר אנת הוא רבן דישאל רב לתתא רבן דמלאכי השרת ב"ר לעילא ברא דקודשא בריך הוא ושכינתא חסר ג"ם לאשלמא רמ"ה עלייהו אתמר לגבי משיח בן יוסף (שמואל ב' י"ב) גם יהו"ה העביר חטאתך לא תמות בהאי ג"ם אתכפר דוד והאי איהו שיעורא דחלה מ"ג ביצים ותוספת חומש ביצה רמיז (ויקרא ה') וחמישיתו יוסף עליו זכאה צלותא דנפיק מפומך כגוונא דקודשא בריך הוא דנחית על טורא דסיני ואתמר ביה (דברים כ"ט) כי את אשר ישנו פה עמנו עומד היום ואת אשר איננו פה היום הכי כד את משתדל באורייתא ובצלותא קודשא בריך הוא כניש עלאין ותתאין, וכל אלין נשמתין דהו ודעתידין למהוי וכל משריין דמלאכין ונחית בצולמא דילך לקבלא צלותא דילך אורייתא דילך בגין דמחשבתא דילך ליחדא לקודשא בריך הוא ושכינתיה בכל משריין דיליה לעילא ותתא, באורייתא ובצלותך קודשא בריך הוא מצרף מחשבה טובה למעשה וכגוונא דאיהו אמר אנכי ואינהו אמרי (שמות כ"ד) נעשה ונשמע הכי קודשא בריך הוא עביד לכלהו משריין ואינהו שתקין ושמעין במלוך בגין דרועתך בהון ליחדא קודשא בריך הוא ושכינתיה בכל משריין דיליה וכל מה דקודשא בריך הוא אבטח ואודי למעבד לך חכמה מכמה טבין דלית לון סוף כלהו אמרין נעשה ונשמע ובג"ד דאמרו (תהלים ק"ג) ברכו יי' מלאכיו גבורי כח וגו' ואתתקף בך דהא קודשא בריך הוא ושכינתיה וכל משריין דיליה ודשכינתיה אסתכמו למעבד כל רעותך ויתיר מדאי הוא כתיב על ידך ולא נפל מלה זעירא מכתבת ידך דלא אתקיים, זכאה בר נש דמריה חשיב ליה כגופיה ועביד ליה יקרא כדיוקניה למהוי שקיל מלולין דפומי באורייתא בצלותא כלמוד בטורא דסיני ולית חד דפתח פומי לקטרגא אלא עלאין ותתאין באסכמותא חדא ברעותא חדא ע"כ:

תרגום המיוחס ליונתן - תורה דברים פרק כו פסוק ה (פרשת כי תבוא)

(ה) ותתיבון ותימרו קדם יי' אלהכון לארם נהריא נחמת אבונן יעקב מן שירויא ובעא לאובדותיה ושונייה מיקרא דני מן ידוי ומבמת קדין נחת למצרים ואיתותב מן לעם קליל ונהה מן לאומא רבא ומקיפא ומסגינא:

כתר יונתן דברים פרק כו פסוק ה (פרשת כי תבוא)

(ה) ותשיבו ותאמרו לפני יי' אלהיכם לארם נהרים ירד אבינו יעקב מן תחלה וביקש לאבדו והצילו מאמרו של יי' מן ידיו ומאחרי כן ירד למצרים והתישב שם לעם זעיר והיה שם לאומה גדולה ועצומה ורבה:

בראשית רבה (תיאודור-אלבק) פרשת ויצא פרשה סח

תני בר קפרא אין חלום שאין בו פתרון, ויחלם והנה סולם זה הכבש, מצב ארצה זה המזבח מזבח אדמה תעשה לי (שמות כ כ), וראשו מגיע השמימה אלו הקרבנות שריחן עולה לשמים, והנה מלאכי אלהים

אלו כהנים גדולים, עולים ויורדים בו שהן עולין ויורדין בכבש, והנה י"י נצב עליו, ראיתי את י"י נצב על המזבח (עמוס ט א), רבנין פתרין ליה בסיני ויחלם והנה סלם זה סיני, מצב ארצה שנ' ויתצבו בתחתית ההר (שמות יט ז), וראשו מגיע השמימה שנ' וההר בער באש עד לב השמים (דברים ד יא), והנה מלאכי אלהים זה משה ואהרן, עולים, ומשה עלה (שמות יט ג), ויורדים, וירד משה מן ההר (שם שם / שמות י"ט / יד), והנה י"י נצב עליו, וירד י"י על הר סיני (שם שם / שמות י"ט / כ), שלומייני בשם ר' שמעון בן לקיש תרונס שלג' רגלים הראה לו, ר' יהושע דסיכנין בשם ר' לוי את הוא רגל שלישית, היא דעתיה דר' יהושע בשם ר' לוי כי חלק י"י עמו יעקב חבל נחלתו (דברים לב ט) מה חבל זה פחות משלשה אין מבקיעין אותו, ר' ברכיה אמר עולם ושליש עולם הראה לו, עולים אין עולים פחות משנים ואין יורדים פחות משנים, המלאך שלישו שלעולם, מנ' שהמלאך שלישי העולם שנ' וגויתו כתרשיש ופניו כמראה ברק וגו' (דניאל י ו).

בראשית פרק ל פסוק מג (פרשת ויצא)

ויפְרֹץ הָאֵשׁ מֵאֵד מֵאֵד